

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Aarsberetning

om

KONGSBERG OFFENTLIGE SKOLE

for høiere almindannelse

for

1889—90

ved

K. L. Sommerfelt,

skolens rektor.

Kongsberg.

Erlandsens bogtrykkeri.

1890.

Aarsberetning

om

KONGSBERG OFFENTLIGE SKOLE

for høiere almindannelse

for

1889—90

ved

K. L. Sommerfelt,

skolens rektor.

Kongsberg.

Erlandsens bogtrykkeri.

1890,

I. Skolens forstanderskab

bestaar foruden af de to faste medlemmer, stedets magistrat, byfoged Münster, og rektor, af følgende af kommunebestyrelsen valgte mænd:

Direktør Krag, indvalgt 1881,

Handelsborger Christophersen, indvalgt 1886.

Bergkandidat Münster, indvalgt 1885.

Til formand gjenvalgtes i møde den 13de juli 1889 rektor.

II. Lærerpersonalet.

Skolens lærere er for tiden:

Sommerfelt, Karl Linnée, rektor. Født 1834, cand. mag. 1859, timelærer ved Lillehammer skole 1860, adjunkt ved Bergens kathedralskole 1864, overlærer sammesteds 1880, overlærer ved Kristiania kathedralskole 1882. Udnævnt $\frac{1}{12}$ 1888.

Alver, Johan Ludvig, adjunkt. Født 1848, cand. mag. 1872, vikarierende lærer ved Hamar og Skiens skoler 1875-76; adjunkt ved Fredrikshalds skole 1877; adjunkt ved Söngsberg skole $\frac{3}{4}$ 1887.

Udby, Ole Andreas, adjunkt. Født 1847, cand. real. 1877. Udnævnt den 19de januar 1878.

Böhmer, Otto Ferdinand, adjunkt. Født 1853, sproglig-istorisk lærereksamen 1878. Klasselærer ved herværende

skole i 1878, adjunkt den 1ste august 1879. — Kasserer ved skolen.

Johnson, Jacob Dybvad, klasselærer. Født 1856, cand. theol. 1879. Ansat ved herværende skole 1881.

Holmsen, Alette, inspektrice ved skolens kvindelige afdeling. Født 1855. Guvernanteeksamen ved Nissens pige-skole 1877. Ansat 1887.

Foss, Alfild, andenlærerinde. Født 1863. Middelskolens afgangseksamen 1880. Ansat 1887.

Holm, Marie, lærerinde i gymnastik og haandgjerning. Ansat 1887.

Lund, Max Theodor, artillerikaptein, kontrolofficer ved vaabenfabrikken. Født 1852. Ansat som tegnelærer 1878 som gymnastiklærer 1880.

Klewe, Andreas Johan Julius, organist. Født 1832. Ansat som sanglærer 1854.

Efterat andenlærerinden frk. Foss havde erholdt 4 maaneders permission for under et ophold i Tyskland at perfektionere sig i dette lands sprog, besørgedes hendes fag under hendes fravær af løit. Moen.

Under adjunkt Bøhmers sygdomsforfald (influenza) der varede fra undervisningens begyndelse efter juleferien til udgangen af februar besørgedes hans timer først af løit Moen, siden af kaldskapellan Schøning.

A. Antal.

Klasse.	3die kvartal 1889.			4de kvartal 1889.			1ste kvartal 1890.			2det kvartal 1890.		
	G.	P.	Sum	G.	P.	Sum	G.	P.	Sum	G.	P.	Sum
I	3	5	8	4	9	13	4	8	12	4	8	12
II	8	6	14	8	7	15	8	7	15	8	7	15
III	8	8	16	8	8	16	8	8	16	8	8	16
IV	3	1	4	3	2	5	3	1	4	3	1	4
V	8	7	15	8	7	15	7	6	13	7	6	13
VI	5	8	13	5	8	13	5	8	13	5	8	13
VII			3			3			3			3
Tilsammen			73			80			76			76

III. Disciplene.

B. Gjennemsnittsalder ved begyndelsen af skoleaaret
1889—90 og normalalder.

Klasse	Gjennemsnittsalder	Normalalder
I	— — 9 ¹⁰ / ₁₂	— — 9
II	— — 10 ¹¹ / ₁₂	— — 10
III	— — 11 ⁹ / ₁₂	— — 11
IV	— — 13 ³ / ₁₀	— — 12
V	— — 13 ¹⁰ / ₁₂	— — 13
VI	— — 14 ⁸ / ₁₂	— — 14
VII	— — 16 ² / ₁₂	— — —

C. Disciplenes hjemstavn.

Af skolens 76 disciple i 2det kvartal 1890 var

fra Kongsberg . . .	70
- Sandsvær . . .	4
- Numedal . . .	1
- Modum . . .	1

IV. Fagfordelingen mellem lærerne
1889—90.

Rektor:

Norsk	i klasse	VI + VII	3 timer
Fransk	i «	VI og V	4 —
Latin	i «	VI og V	10 —

17 timer.

Adjunkt Alver:

Historie i klasse	VI—VII	3 timer
Norsk i «	V	3 —
Tysk i «	VI—IV	12 —
Engelsk i «	IV	5 —
Geografi i «	III	2 —
		<hr/> 25 timer.

Klasseforstander i kl. V.

Adjunkt Udby:

Mathematik i kl.	VII—IV	22 timer.
Naturkundskab i «	VII	7 —
		<hr/> 29 timer,

hvoraf 4 extratimer.

Klasseforstander i kl. VII—VI.

Adjunkt Bøhmer:

Engelsk i kl.	VI—V	10 timer.
Norsk i «	IV	4 —
Historie i «	II	3 —
Geografi i «	IV,II,I	7 —
Norsk i «	II	1 —
		<hr/> 25 timer.

Klasseforstander i kl. IV.

Klasselærer Johnson:

Religion i kl.	VI—III	9 timer
Norsk i «	III	4 —
Historie i «	V—I I	9 —
Geografi i «	VI—V	4 —
Skrivning i «		5 —
		<hr/> 31 timer,

hvoraf 5 extratimer.

Klasseforstander i kl. III.

Inspektrise frk. Holmsen:

Tysk i kl.	III—II	10 timer
Historie i «	I	3 —
Religion i «	II—I	4 —
Haandarbeide		6 —
		<hr/> 23 timer.

Klasseforstander i kl. II.

Andenlærerinde frk. Foss:

Naturhistorie	i kl.	IV—II	6 timer
Regning	i «	III—I	12 —
Norsk	i «	II—1	3 —
—	i «	IIIg + IIg	1 —
—	i «	I	5 —
			<hr/>
			27 timer.

Klasseforstander i kl. I.

Timelærer, artillerikapt. Lund:

Tegning	i kl.	VII—II	11 timer
Gymnastik	i «	VII—Ig	6 —
			<hr/>
			17 timer.

Timelærer sanglærer Klewe: Sang 3 timer

Timelærerinde frk. Holm: Gymnastik i kl. VII—I p. 6 —

9 timer.

V. Timefordelingen paa klasser og fag vil sees af efterfølgende tabel:

Fagene:	Kl. I.		Kl. II.		Kl. III.		Kl. IV.		Kl. V.		Kl. VI.		Kl. VII.	Sum.	
	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger.	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Piger		
Religion	1	2	1		3		2		2		1	1		13	
Norsk	2	3	3	1 g	1 g	4	1	3	3		1	2		24	
Tysk			1	4	1	4	4		(L. 3) 4		E. 1	1	2	22	
Latin									3	4	3			10	
Engelsk							5		5	1*	1	3		15	
Fransk									2		2			4	
Historie	3		3		3		3		3		1	2		18	
Geografi	3		2		2		2		2		1	1		13	
Naturfag			2		2		2		2	1	1	1	2	13	
Mathematik	1	2	1	1	2		2	3	3	2	3	3	3	34	
Tegning			1	1		1	1	(L. 0) ₁ 1		(L. 0) 1	1**	(L. 0)	11**	1**	11
Skrivning	2	2	1	†		1 (2)***								5	
Haandarbejde		(3)		(3)		3		(3)		(3)		3		6	
Gymnastik	(3)	(3)	(3)	(3)	3	3	(3)	(3)	(3)	(3)	3	3		12	
Sum....	28	28	33	28	33	31	33	31	33	31	33	24	24	201	

Sang 3 eftermiddagstimer... .. 3

Sum.... 203

*) I denne time deltog af pigerne kun de i kl. V.

Pigeeleverne undervises i kl. I—IV i det væsentlige efter den af overbestyrelsen fastsatte plan. Af gutternes fag og timer fragaar i disse klasser for pigernes vedkommende følgende:

I I. 2 timer norsk og 1 time regning.

- II. 1 t. norsk, 1 t. tysk, 1 t. regning, 1 t. skrivning, 1 t. tegning.

- III 1 t. norsk, 2 t. regning, 1 t. tegning, 1 t. skrivning.

- IV 1 t. norsk, 3 t. matematik, 1 t. tegning.

I klaste V fragaar fra gutternes fag og timer, — foruden 2 timer matematik og 2 timer fransk — tillige 2 timer fysik, hvorimod pigerne deltage i alle de engelske timer.

Paa skolens øverste trin er undervisningen for pigerne ordnet paa følgende maade:

Den undervisning, som meddeles gutterne i kl. VI med 33 timer ugentlig (iberegnet 3 timer gymnastik), er for pigernes vedkommende fordelt paa 2 aar — kl. VI og kl. VII — med 24 timer ugentlig (iberegnet 3 timer gymnastik og i kl. VI 3 timer haandarbeide), saaledes at pigerne i kl. VII indhente, hvad de i kl. IV—VI har forsømt i matematik, naturkundskab og andre fag.

I kl. VI fragaar følgende undervisningstimer om ugen fra gutternes: 1 t. religion, 1 t. norsk, 1 t. tysk, 1 t. engelsk, 2 t. fransk, 1 t. historie, 1 t. geografi, 1 t. fysik, 3 t. matematik, hvorimod pigerne har en særskilt time frihaandstegning. Pigernes ugentlige undervisningstimer i denne klasse blive altsaa (foruden 3 t. haandarbeide og 3 t. gymnastik) følgende:

Religion.....	1 t.
Norsk	2 -
Tysk	3 -
Engelsk	3 -
Historie	2 -
Geografi	1 -

Naturhistorie.....	1 -
Mathematik.....	3 -
Tegning.....	2 -

Ialt 18 t.

Kl. VII har følgende ugentlige undervisningstimer.

Religion.....	1 t.
Norsk.....	2 -
Tysk.....	2 -
Engelsk.....	3 -
Historie.....	2 -
Geografi.....	1 -
Naturhistorie.....	1 -
Naturkundskab.....	2 -
Mathematik.....	5 -
Tegning.....	2 -

Ialt 21 timer + 3 timer
gymnastik.

Af disse 21 er timerne i matematik og naturkundskab samt den ene time tegning særtimer, de øvrige kombinerede med kl. VI.

Ledige mellemtimer (to sammenhængende) i kl. VII og VI anvendes engang ugentlig til extemporalstil i tysk og ligesaa i engelsk.

Sangundervisningen har været særskilt for gutter og piger og henlagt til eftermiddagen med i det hele 3 timer, nemlig 1½ time for hver afdeling. Baade gutter og piger har været delt i 2 partier, saaledes at hvert parti altsaa har sunget ¾ time.

I gymnastik danner hvert køn 2 partier saaledes, at kl. III—I udgjør et parti, de øvrige klasser det andet. Begge partier har for begge køn 3 hele timer ugentlig.

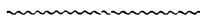
I haandarbejde er pigerne inddelt i 2 partier paa samme maade som i gymnastik, hvert med 3 timer ugentlig, hvilke timer alle er lagt fra 1—2.

Exercitie affholdtes 4 dage inde i examen og 2 dage i september.

1 elev var fritagen for gymnastik ifølge lægeattest; 1 paa grund af vanførhed; 23 for sang paa grund af stemmeskifte, manglende gehør eller andre grunde.

1 elev deltog som dissenter kun i den bibelhistoriske del af religionsundervisningen.

7 elever deltog i undervisningen i fransk, 4 i kl. VI, 3 i kl. V.

VI. Undervisningen.

Religion.

- Klasse I.* Af Vogts lille bibelhistorie det gamle testamente. Katekismens 5 parter uden Luthers forklaring. Salmer udenad efter Landstads salmebog: No. 47, 131, 330 2det vers, 580, 186 1ste v., 525 1ste v.
- II. Af Vogts lille bibelhistorie det nye testamente. Katekismens 5 parter læste og gennemgaaede med Luthers forklaring. Salmer udenad efter Landstad: No. 81, 131, 138, 580, 47, 330 2det v., 186 1ste v. 525 1ste v.
- III. Af Vogts bibelhistorie for borgerskoler læst og repeteret fra bogens begyndelse til Jobs bog (s. 84).
Af forklaringen læst og repeteret fra bogens begyndelse til spørgsmaal 170 (s. 33). Af katechismen hustavlen.
Læsning paa skolen af det nye testamente. Enkelte salmer lærte udenad efter Landstad.
- IV. Af samme bibelhistorie læst og repeteret fra Esras's bog (s. 79) til den utro husholder (s. 139). Af forklaringen læst og repeteret 3die, 4de og 5te part.

Læsning paa skolen af det nye testamente.

Klasse V. Af samme bibelhistorie læst og repeteret fra Jesus forklares paa bjerget (s. 134) til pintsedag (s. 177).

Af forklaringen læst og repeteret 2den part.
Læsning af det nye testamente.

- VI. Gutterne: Af samme bibelhistorie læst fra de fire evangelier (s. 186) til det hellige land; derefter repeteret den hele lærebog. Det hellige lands geografi er gennemgaaet paa skolen. Forklaringen er repeteret i sin helhed. Læsning af det nye testamente.
- VI. Pigerne: Deltog kun i undervisningen i forklaring og læste der det samme som gutterne.
- VII. Som kl. VI. pigerne.

M o d e r s m a a l e t.

Klasse I. Læst og gennemgaaet udvalgte stykker af Pauss og Lassens læsebog, 2det skoletrin. Nogle digte lærte udenad. De vigtigste tale- og sætningsdele indøvede ved analyse i eksempelsamlingen uden benyttelse af lærebog i grammatik. Diktat og afskrift hver uge.

- II. Læsning og gennemgaaelse af forskellige stykker i Pauss og Lassens læsebog, 2det skoletrin. Digte udenad. Af Hofgaards lille grammatik det væsentlige fra § 1—66. Analyse. I første halvaar diktat og afskrift; i andet diktat. Indøvelse af skilletegnenes brug.
- III. Af Pauss og Larsen's læsebog, 2det skoletrin, er udvalgte stykker oplæste og gennemgaaede paa skolen efter forudgaaende forberedelser hjemme. Indholdet gjenfortalt dels før, dels efter oplæsningen.

Af Hofgaards lille grammatik gennemgaaet og ved analyse indøvet §§ 1—18, 36—65, 84—91.

Digte gjennemgaaede og læste udenad. Skriftlig 1—2 gange ugentlig, afvexlende diktat og gjenfortælling, i 1ste halvaar hyppigst diktat, i andet halvaar hyppigst gjenfortælling.

Gutternes særtime benyttedes til læsning af forskjellige stykker i læsebogen.

Klasse IV. Læsning og analyse efter Eriksens og Paulsens læsebog, 3die del. Digte udenad efter forudgaaende gjennemgaaelse. Af Hofgaards lille grammatik fra begyndelsen til § 66. Hver anden uge en let stil paa skolen. Gutterne i en særtime ugentlig stil (diktat eller gjenfortælling).

- V. Læst: Jonas Lie: Nordfjordhesten. Lidt af Rutland. Bjørnson: Af «En fallit». Ibsen: Af «De unges forbund». Kjelland: Trækfuglene vender hjem. A. Munch: En aften paa Giske. Salomon de Caus. Welhaven: Soireè-billeder. Asbjørnsen: 4 norske eventyr. Moliere: Scener af »Doktor mod sine vilje». Cervantes: Af «Don Quixote». Analyse. Grammatik gjennemgaaet mundtlig. Noget om lydlære, ortografi og verbets former er blevet dikteret og lært udenad.

Stile: 1. Gjengivelse af et digt i prosa. 2. Middelalderens munke. 3. Jomfruen paa Lurley (efter tysk). 4—5 Breve. 6. En ulykkelig's nytaarsnat (efter tysk). 7. Richelieu. 8. Gjøgen. 9. Katten. 10. Don Quixote (efter læsebogen). 11. En dag paa landet. 12. Brand. 13. Flom. 14. Et uveir. 15. Norge i 1814.

De fleste opgaver er forud gjennemgaaede og disponerede.

- VII+VI. Efter Brochs & Seips udvalg læst: Holbergs politiske kandestøber; Friis's Tilfjelds og Runne og Ranne; Wilster's Ludvig Holberg; episode af Bjerregaards Fjeldeventyret; Thor henter sin hammer; Sønnetabet; Wolf's Nord-

havet. Digte af Wergeland og Welhaven (navnlig romancer), af Bjørnson og Ibsen samt Oehlenschläger efter Eriksens læsebog. Af og til svenske stykker. Af Seips lille literaturhistorie gennemgaaet (Holberg, Wessel, Ewald, Oehlenschläger, Wergeland, Welhaven, Asbjørnsen, Moe, Bjørnson og Ibsen. Af grammatiken sætningslæren; desuden verslæren og de vigtigste digtarter.

Stile. 1. En dag af mine ferier. 2. Guldet's egenskaber, anvendelse og nytte. 3. Min fødeby. 4. Danmarks naturlige beskaffenhed og deraf betingede næringsveie. 5. Carl XII's heltebane og de fremtrædende træk i hans karakter. 6. Beskrivelse af vort hus. 7. De vigtigste opfindelser i det 19de aarhundrede. 8. Kongsberg kirke. 9. Tømmerdriften i vort land. 10. Rensdyret. 11. Naturen og livet i Norge om vinteren. 12. Hvad vil du blive og hvorfor vil du blive det? (kun gutterne). 13. Potetesplanten, dens historie, dyrkning, udbredelse og nytte. 14. De forskjellige maader at reise paa, deres fordele og mangler. 15. Fortæl om en historisk person, som særlig tiltaler dig, og angiv hvorfor. 16. Norges naturlige beskaffenhed og deraf betingede næringsveie. 17. Skottertoget (efter Sinklarvisen). 18. Fortæl om Hannibal (tentamensstil). 19. Harald Haarfagres liv og historiske betydning. Opgaverne blev gennemgaaede paa forhaand.

I gutternes særtime læstes Njaals saga efter Lassen's læsebog IV, samt størstedelen af Oehlenschlägers Aladdin. I denne time blev ogsaa gutternes stile gennemgaaede.

Tysk.

Klasse I. Af Knudsens læsebog for begyndere læst og repe-

teret fra begyndelsen til imperfektum af de svage verber.

Klasse 11. Af samme læsebog læst og repeteret det meste fra s. 9 til s. 74. I første halvaar er de norske stykker forbigaaede; i 2det endel sætninger oversatte fra norsk til tysk. Dels diktat, dels lette sætninger oversatte skriftlig fra norsk til tysk, hvilke efter at være rettede og renskrevne er lærte udenad.

— 111. Af samme læsebog nogle læsestykker. Af Knudsens tyske elementær- og læsebog fra begyndelsen til s. 89, dog ikke de vanskeligste norske sætninger. 1 time om ugen oversættelse fra norsk til tysk — dels mundtlig efter foregaaende forberedelse, saaledes at stoffet siden renskrives og læres udenad til næste gang — dels skriftlig; undertiden diktat.

— 1V. Pauss & Lassens læsebog 39 sider. Grammatikkens formlære læst og repeteret. Af stiløvelserne gennemgaaet «første afdeling» (22 sider).

I regelen en stil om ugen (paa skolen); isidste halvaar noget sjeldnere.

— V. Pauss & Lassens læsebog 32 sider. Extemporeret efter Hauff's Märchen 45 sider. Grammatikkens formlære repeteret. Af stiløvelserne gennemgaaet «anden afdeling» til «konjunktiv» (gloser og talemaader lært udenad).

En stil om ugen (paa skolen).

VII+VI (2 t.) *Schiller*: Die jungfrau von Orleans til 4de akt. Grammatikkens syntaks repeteret 2 gange; det meste af formlæren 1 gang. Af stiløvelserne gennemgaaet præpositions læren og synonymmer.

— VI. (1 t. hver anden uge) 14 sider af Pauss og Lassens læsebog; analyse.

— VI.g. (1 t.) Extemporeret 60 sider af Hauff's Märchen.

Klasse VII p. & *VI* p en stil om ugen (paa skolen); *VI* en extemporalstil hver anden uge; *VI* g en hjemmestil hver uge.

Latin.

Klasse V. 4 timer sammen med *VI*: Af Cornelius Nepos 7 feltherrer læst og repeteret. 1 skolestil ugentlig efter Johannessens stiløvelser.

3 timer alene: Phædri fabler eftet Voss's udvalg gjenne:ngaaet og repeteret. Desuden Cornel's Themistocles. Formlæren fuldstændig repeteret. Desuden kasuslæren gjenne:ngaaet indtil genitiv og nogle regler af moduslæren.

— *VI.* 4 timer ugentlig sammen med kl. *V.*: Se ovenfor. 1 skolestil og 1 hjemmestil om ugen efter Hofgaard's stiløvelser.

3 timer alene: Alle historiske fortællinger i Voss's udvalg og 8 kapitler af Ciceros 1ste tale mod Catilina gjenne:ngaaet og repeteret. Formlæren gjenne:ngaaet fuldstændig; kasuslæren og de vigtigste regler af moduslæren efter Schreiners grammatik.

Engelsk.

Klasse IV. Brekkes eng. læsebog for beg. pag. 12—63. De engelske stykker afskrevne efter bogen. Mundtlige retroversionsøvelser. Endel retroversionsøvelser skriftlig som indledning til stilskrivning.

— *V.* Brekkes læsebog for begyndere fra side 75—ud. Af Brekkes større læsebog fra side 1—10. Af Løkkes lille grammatik læst og repeteret fra syntaxens begyndelse til pronominerne. En ugentlig skolestil efter stiløvelser i samme bog, ellers dikterede stykker.

— *VII+VI.* Af Brekkes større læsebog 91 sider. Lyd-

lære, formlære og syntax repeteret efter Løkkes lille grammatik.

Hele klassen har havt en skolestil om ugen. Gutterne ved siden heraf ogsaa en hjemmestil hver anden uge. I 2 ugentlige særtimer har kl. VI af læsebogen læst 59 sider.

Fransk.

Klasse V. Knudsens læsebog fra begyndelsen til s. 20 læst og repeteret. Det væsentligste af formlæren efter Knudsens lille grammatik.

- VI. Samme læsebog læst og repeteret fra side 20—51. Formlæren repeteret.

Historie.

Klasse I. Af Eriksens lille verdenshistorie læst og repeteret fra begyndelsen til side 66.

- II. Af samme bog fra middelalderen indtil enden læst og repeteret.
- III. Af Schjøths verdenshistorie læst og repeteret fra Hellenerne (s. 19) til Diokletian (s. 110)

Af Sigv. Petersens Norges, Sveriges og Danmarks historie læst og repeteret fra bogens begyndelse til Sverige 1050—1319 (s. 54)

- IV. Af Schjøths verdenshistorie læst og repeteret hele Middelalderen.

Af Sigv. Petersens nordens historie læst og repeteret fra Haakon Sverresøn og Inge Baardssøn (s. 47) til Gustav Adolf (s. 105).

- V. Af Schjøths verdenshistorie læst og repeteret fra Tyskland i det 14de og 15de aarhundrede (s. 185), til 3die tidsrum (s. 316.)

Af Sigv. Petersens nordens historie læst og repeteret fra dronning Kristina (s. 111) til Norge efter 1814 (s. 159).

- Klasse VII+VI* (2 t.) Læst efter Schjøths verdenshistorie fra «Den første koalitionskrig» ud. Repeteret fra «Den franske revolution» ud. Dernæst repeteret oldtidens, middelalderens og nordens historie.
- *VI g.* (1 t.) Repeteret «Den nyere tid» til «Den franske revolution».

Geografi.

- Klasse I.* Horns lille geografi fra begyndelsen ud bogen læst og repeteret.
- *II.* Samme bog fra Italien ud bogen og af Geelmuydens geografi (6te udg.) fra side 1—49 læst og repeteret.
- *III.* Af Geelmuydens geografi 6te udg. læst Afrika og Asia; repeteret Afrika samt Asia til topografi. Desuden repeteret det øvrige af den hele geografi efter Horns lille lærebog.
- Et par gange karttegning.
- *IV* Af Geelmuydens geografi læst og repeteret fra side 146—227.
- *V.* Af Geelmuydens geografi læst og repeteret Sverige, Afrika og Asia samt fra bogens begyndelse til Europa (s. 42).
- *VI.* Gutterne: Af samme lærebog gennemgaaet afsnittet s. 1—42 (den fysiske geografi m. m.) samt repeteret den hele lærebog.
- *VI.* Pigerne: I 1 time sammen med gutterne af samme lærebog repeteret fra Nederlandene (s. 123) og ud bogen.
- *VII.* Som kl. VI. Pigerne.

Mathematik.

- Klasse I.* Efter Johannesens regnebog gennemgaaet de 4 regningsarter i hele ubenævnte tal, samt addition og subtraktion af hele benævnte tal.

- Klasse II.* Af samme bogs h. 1 gennemgaaet de 4 regningsarter med hele benævnte tal, derefter af h. 2 addition og subtraction af brøk.
- III. Efter samme bogs 2det hefte gennemgaaet de 4 regningsarter med almindelig brøk, derefter de samme med decimalbrøk; endvidere indøvet enkelt reguladetri.
 - IV. (Gutter og piger). Af Johannesens arithmetik gennemgaaet og repeteret fra begyndelsen til decimalbrøk. I praktisk regning: enkelt og sammensat reguladetri samt procentregning.
(Gutter alene). Af Bonnevis geometri gennemgaaet og repeteret 1ste bog.
 - V. (Gutter og piger). Af Johannesens arithmetik er læst og repeteret fra decimalbrøk til 5te bog. I praktisk regning gennemgaaet og repeteret: procent, enkelt rente, rabat og diskonto.
(Gutter alene) Af Bonnevis geometri læst og repeteret 2den, 3die og 4de bog.
 - VI. (Gutter og piger) I praktisk regning er gennemgaaet og repeteret: delingsregning, blandingsregning og kjederegul. Afgangseleverne har desuden indøvet legemers beregning og repeteret det hele pensum.
Johannesens arithmetik: Gutterne har læst og repeteret fra 5te bog og ud; derpaa er den hele arithmetik repeteret.
Pigerne har sammen med gutterne gennemgaaet ligninger af anden grad, derpaa alene repeteret ligninger af første grad og endelig sammen med gutterne repeteret det hele pigepensum.
Bonnevis geometri:
Gutterne har læst og repeteret 5te og 6te bog; derpaa er den hele geometri repeteret.
 - VII. Johannesens arithmetik:
Repeteret og gennem mange eksempler indøvet det for piger bestemte pensum.

2 elever, der til examen vilde lægge op det for gutter bestemte pensum i matematik, har desuden læst og repeteret fra 5te bog og ud.

Praktisk regning: Repetition samt øvelser i legemers beregning.

Bonnevies udmaalingslære: Gjennemgaaet og indøvet det hele pige pensum i geometri.

Bonnevies geometri: De ovennævnte 2 elever, der tidligere privat havde læst en betydelig del af geometrien, har i denne klasse læst og repeteret 5te og 6te bog; derpaa repeteret det hele pensum.

Naturfag.

Klasse II. Læst og repeteret pattedyrene og fuglene efter Sørensens dyreriget. Derefter en kort mundtlig oversigt over hele dyreriget.

— III. Af Sørensen's planteriget læst og repeteret 1ste afsnit om planternes ydre bygning. Af samme forfatters dyreriget læst og repeteret fra krybdyr til orme.

— IV. Af Sørensens planteriget læst og repeteret fra planternes inddeling bogen ud. Af sammes dyreriget læst og repeteret fra orme indtil enden af bogen. Derefter pattedyrene og fuglene repeteret.

— V. (Gutter og piger). Af Sørensens planteriget gennemgaaet og repeteret fra blomsterløse planter og ud, derpaa afsnittet om plantens indre bygning og liv. Paa en udflugt gennemgaaet de vigtigste træer i blomstringstiden og forøvrigt beskrevet de vigtigste forekommende planter.

(Gutter alene). Henrichsens fysik læst og repeteret.

— VI. (Gutter) Henrichsens fysik repeteret i sin helhed.

— VI+VII. Sørensens dyreriget og sammes planteriget repeteret i sin helhed.

Klasse VII. Henriksens fysik gennemgaaet og repeteret i sin helhed.

Skrivning.

Klasse I. Bogstavernes grundtræk, de smaa og de store bogstaver samt de lettere forbindelser gennemgaaede paa vægtavlen og derefter udførte af eleverne i skrivebøgerne, alt i den orden, hvori de følger efter hinanden i Sandbergs forskrifter. Af disse er i første halvaar især benyttet hefte 1., i andet halvaar væsentlig hefte 2. Taktskrivning efter (lærerens) diktat.

- II. Som repetition af det tidligere lærte gennemgaaet og skrevet ud hefte 1; derefter i første halvaar væsentligt benyttet hefte 2, i andet halvaar ogsaa hefte 3. Taktskrivning.
- III. Som repetition hefte 1 og 2 af Sandbergs forskrifter; derefter væsentlig benyttet hefte 3. Øvelser i læsning af haandskrifter efter »Føragens øvelsesbog«.

To gange hver maaned har der af disciplenerne i kl. IV, V, VI, VII været leveret en prøveskrift, for hvilken der er givet karakter, ligesom ogsaa skriften i disciplenes stilebøger har været efterseet af skrivelæreren og undertiden lagt til grund for bedømmelsen af karakteren for skrivning.

Tegning.

Klasse II. Frihaandstegning. 1ste gruppe efter Harald Petersens apparat for elementær frihaandstegning. Opgaverne tegnede og forklarede paa vægtavlen. Tegningerne udføres med pen og tusch.

- III. Frihaandstegning 2den gruppe efter Petersens apparat for elementær frihaandstegning. Udførelse med pen og tusch.
- IV. Ornamenttegning. Blyant og viskelæder benyt-

tet, men den endelige optrækning med pen og tusch.

Klasse V. Frihaandstegning. Videregaaende ornamenttegning. Udførelsen paa samme maade som i kl. IV.

Projektionstegning. Optegning af de almindeligst forekommende regulære legemer i grundrids og oprids samt i front og profil.

— VI + VII. Frihaandstegning. Ornamenttegning efter vanskeligere opgaver.

Projektionstegning. Som i kl. V, men efter sammensatte opstillinger og med de af kirkedepartementet givne examensopgaver som rettesnor.

Haandarbeide.

Linsøm og strikning er udført efter „Haandarbeide som skolefag“ af Marie Rosng. I kl. I. syes navnedug. I kl. II—III er lært engelsk broderi, i kl. IV—VI forskellige slags broderier. De 6 klasser er delt i to partier; kl. II—III udgjør yngste parti; kl. IV—VI det ældste. Kl. VII deltager ikke i haandarbeide. I kl. VI syr eleverne et linned til sig selv med navn og broderi. Til stopning, lapning og tilklipning tages nogle timer.

Sang.

Det yngre parti (kl. III—I) er undervist i nodelæsning, taktinddeling og enstemmige sangøvelser, det ældre parti (VI—IV) i videregaaende musiklære, træffeøvelser og tostemmig sang. Begge klasser har lært de fæste saavel ældre som nyere koralmelodier. Undervisningen har været særskilt for piger og gutter, men der har ogsaa af og til fundet fællesøvelser sted.

VII. Afgangsexamen.

1890.

Ifølge overbestyrelsens bestemmelse afholdtes ogsaa i 1890 i to fag (engelsk og matematik) gjensidig censur ved herværende og Drammens skole, dog kun ved den mundtlige prøve.

Censorerne i de forskjellige fag var efter overbestyrelsens beskikkelse følgende:

- I religion.....tilsynslærer Hoff.
 - modersmaal.....adjunkt Alver.
 - latin.....adjunkt Böhmer.
 - tysk.....rektor.
 - engelsk mundtl.....adjunkt Wesenberg fra Drammens skole.
 - — skriftl..... adjunkt Alver.
 - historie..... adjunkt Böhmer.
 - geografi.....adjunkt Udby.
 - fransk.....adjunkt Böhmer.
 - matematik mundtl....overlærer Utne fra Drammens skole.
 - matematik skriftl....hyttemester Stalsberg.
 - naturkundskab... ..do. do.
 - tegning.....adjunkt Udby.
 - skrivning.....kaptein Lund.

Afgangsklassens 7 elever bestod examen med følgende udfald:

Johanne Arnesen, f. 23de juli 1872. Datter af sogneprest Arnesen. Optagen i skolen i august 1872. Meget godt (2,29).

Helga Flaata, f. 21de febr. 1874. Datter af uhrmager Flaata. Optagen i skolen august 1887. Meget godt (2,50).

Anna Münster, født 6te oktbr. 1873. Datter af byfoged Münster. Optagen i skolen august 1887. Meget godt (2,39).

Andreas Bergan, f. 25de novbr. 1874. Søn af sognepræst Bergan. Optagen i skolen august 1887. Godt (2,82).

Thorstein Foss, f. 19de septbr. 1874. Søn aflensmand Foss. Optagen i skolen august 1887. Meget godt (2,30).

Kristian Jørgensen, f. 20de novbr. 1874. Søn af bøssemager Jørgensen. Optagen i skolen august 1884. Meget godt (2,07).

Hans Krekling, f. 16de novbr. 1875. Søn af gaardbruger Krekling. Optagen i skolen august 1884. Meget godt (2,43).

VIII. Bibliotheket og samlingerne.

1889—90.

A. Bibliotheket.

Foruden ved gaver fra universitetet, departementet, det statistiske bureau og andre offentlige kontorer er biblioteket forøget med følgende værker:

1. G a v e r :

Arkiv for nordisk filologi. B. V og VI.

Brynildsen. Norsk-engelsk ordbog. h. 6—9.

History of Education in Florida.

History of higher Education in South Carolina.

Higher Education in Wisconsin.

Education in Georgia.

Kleen. Neutralitetens lagar. D. 1.

Brun og Platou. Bibelhistorie.

De 1000 hjemms sange. 5 hefter.

Arkiv for matematik og naturvidenskab. B. 13 og 14.

Report of the Commissioner of Education for 1887—88.

Washington 1889.

Flood. Norges apotheker.

Seiersted. Europæiske staters økonomiske kartværker.

Broch & Seip. Norsk-dansk literaturhistorie.

Bjørlykke. Geometrisk opgavebog.

Tønnesen. Lærebog i norsk stil. I—II.

- Greve. Opgaver i tysk stil f. kl. V og VI.
 Proceedings of the Department of Superintendence of the
 National Educational Association. Wash. 1890.
 Blackmar: History of Federal-and State Aid to Higher
 Education in the United States. Wash. 1890.
 English—Eskimo and Eskimo—English Vocabularies by Wills
 & Kelly.
 Eriksen, A. E. Norske læsestykker for middelskolens øverste
 klasse.
 Brekke. Gloser til engelsk læsebog.
 Gundersen & Larssen. Tysk grammatik.
 Danielsen. Håndskrift. hf. 1—2.
 Lowum. Latinske stiløvelser. I.
 Gundersen & Larssen. Tysk grammatik for begyndere.
 Aarsberetninger for 1888—89 fra 23 norske skoler.
 Do. fra svenske og danske skoler for 1888—89.

2. Indkjøbte Bøger.

- Prescott. Philip II. and Essays. Voll. 1—II.
 Universitets- og skoleannaler for 1889.
 Vor ungdom. 1889.
 Fritzner. Ordbog over det oldn. sprog. H. 14—17.
 Historisk tidsskrift, 3die række. B. 1. h. 2.
 Jæger, Henrik. Norske forfattere.
 Gelhorn. Erläuterung geografischer eigennamen.
 Bugge. S. Nordiske gude- og heltesagns oprindelse. H. 3.
 Baumann. Londinismen.
 Warming. Botanik.
 Boysen. Engelske digte.
 Nicolaisen. Modersmaalets undervisning.
 Platou & Rønneberg. Norsk opgavesamling.
 Venn. Deutsche Aufsätze.
 Øverland. Norges historie.
 Statskalenderen for 1890.
 Schnitler. Krigshistorie. 1—III.
 Brekke. Særtryk til 1ste udgave af den engl. læsebog.

Knudsen & Walløe. Fransk læsebog.
 Scott. Poetical Works.
 Hertzberg. Kvindens kald.
 Store opfindelser ved Corneliussen.
 Hofgaard. Lydlære.
 Løkke. Engelsk læsebog. 3die udg. Ved Sommerfelt.
 Loven om folkeskolen i kjøbstæderne.
 Brun & Platou. Bibelhistorie.

B. Læremidler.

Weller. Lateinisches Lesebuch.
 Broch & Seip. Udvalgte læsestykker (8 explr.).
 Haardt. Kart over Asia.
 — « „ Afrika.
 Bamberg. Kart over Europa.
 Danielsen. Skrivesystem.

IX. Skole- og indskrivningspenge.

I indskrivningspenge betales fra skoleaaret 1890—91
 2 kroner

I kl. I—III er skolepengene 15 kr. pr kvartal.

I kl. IV—VII 21 « - —

Af to brødre betaler den anden $\frac{3}{4}$, af tre den anden
 $\frac{1}{4}$ og den tredie $\frac{1}{2}$; er der flere end tre brødre, gaa de
 øvrige frit.

Gratistenes antal var 9, hvoraf 3 havde hel, 6 halv
 friplads; som sædvanlig uddeltes 10 pCt. af skole- og ind-
 skrivningspengene.

Fripladsene var fordelte saaledes:

Kl. II.....1:	kl. III... ..2;
- IV.....1;	- V..... 3;
- VI.....2.	

Efter skolelovens § 55 skal skolepengene betales *for-*
skudsvis for hvert kvartal uden nogen afkortning, om di-

scipelen optages i eller udgaar af skolen i løbet af samme. Og reglementets § 36 lyder saaledes: Er skolepengene for en discipel ikke erlagte inden kvartalets udløb, er rektor, naar han derom af kassereren underrettes, forpligtet til at nægte en saadan discipel adgang til skolens undervisning.

Disse bestemmelser undlader man ikke at bringe i forældres og foresattes erindring, da det har vist sig, at de hyppig oversees.

Angaaende skolens fripladse bestemmer skoleloven af 17de juni 1869 følgende:

Disciplene kan kun under følgende betingelser komme i betragtning ved fordelingen af skolebeneficier:

- 1) at de have gode anlæg;
- 2) at de ved sædelig opførsel og flid gjør sig fortjente til saadan understøttelse;
- 3) at deres trang er bekræftet ved paalidelige vidnesbyrd.

Skolebeneficier kan i regelen ikke tilstaaes disciple, forinden de have været 1 aar i skolen.

X. Almindelige bemærkninger.

Ved fællesundervisningens indførelse i august 1887 talte skolen 84 elever, hvoraf 44 gutter og 40 piger.

Det samlede elevantal udgjør nu 81, hvoraf 41 gutter og 40 piger, saaledes fordelte:

Kl.	I	13 elever	(11 g. 2 p.)
-	II	13	— (5 g. 8 p.)
-	III	15	— (8 g. 7 p.)
-	IV	18	— (9 g. 9 p.)
-	V	3	— (3 g.)
-	VI	11	— (5 g. 6 p.)
-	VII	8	—

Af skolens gutter deltog 19 under vinterhalvaaret 4

eftermiddagstimer om ugen ved den arbeidsskole, som var knyttet til herværende Nymoens almueskole.

Daglige karakterer bruges og indføres for hver dag i klasseprotokollen og karakterbøgerne, men disse bero i kathedrene og udleveres kun hver lørdag til eleverne for at forevises for forældrene.

Ved jul og paaske gives af lærerne skriftlige vidnesbyrd i karakterbøgerne om elevernes flid, fremgang og forhold i det hele.

I dagene fra 15de til 18de decbr. afholdtes tentamen i de skriftlige examensfag for kl. VI. og VII., ligesaa i dagene fra 12te til 15de april.

For discipelbibliotheket bevilgede sparebanken ogsaa i dette aar paa rektors ansøgning et beløb af kr. 200. Bibliotheket har været aabent hver 2den lørdag. Udlaanet besørages af rektor.

Den skriftlige del af aarsexamen afholdtes den 16de—18de juni, hvorpaa den mundtlige afgangs- og aarsexamen begyndte den 25de juni og varede til den 7de juli. Examinens udfald bekjendtgjordes derefter den 9de juli. De aarlige vaabenøvelser holdtes 4 dage i examenstiden (19de—23de juni) og 2 dage i september.

Ogsaa her paa stedet optraadte influenzaen i afvigte vinter fra december til februar som epidemi. Blandt skolens elever forefaldt der imidlertid ikke saa mange tilfælde, som man efter sygdommens udbredelse forøvrigt i byen kunde have befrygtet, og samlige tilfælde vare forbigaaende uden eftersygdomme.

Derimod var sygdommen forholdsvis mere udbredt blandt lærerpersonalet. Af skolens 9 lærere var saaledes

for en kortere tid 4 fraværende paa en gang. Undervisningen holdtes dog den hele tid i gang, dels ved hjælp af to vikarer, dels ved at skolens lærere overtog extratimer.

Fraregnet dette var sundhedstilstanden i aarets løb i det hele god.

XI. Skolens regnskab for 1889—90.

I n d t æ g t:

1) Beholdning fra forrige aar.....	Kr.	110.64
2) Skole- og indskrivningspenge og fripladse -		4 919.75
3) Kommunens bidrag.....	-	1 880.00
4) Andre indtægter.....	-	28.45
5) Statskassens tilskud.....	-	15 048.00
Tilsammen....	Kr.	21 986.84

U d g i f t:

1) Lønninger.....	Kr.	17 159.64
2) Alderstillæg.....	-	2 857.78
3) Bibliotheket, samlingerne, læremidler.....	-	205.13
4) Fripladse.....	-	447.00
5) Lys og brænde.....	-	817.23
6) Trykningsomkostninger m. m.....	-	178.81
7) Blandede og tilfældige udgifter.....	-	178.59
8) Beholdning.....	-	142.66
Tilsammen....	Kr.	21 986.84

Kongsberg off. høiere almenskole den 14de oktbr. 1890.

K. L. Sommerfelt.
